

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (แรกเกิด-3 ปี). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). PDCA นวัตกรรมกรเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนหนังสือสำหรับครูและผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- นวลจิตต์ เขาวีกรติพงศ์. การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา. วารสารวิชาการ, (16), 4-13.
- นวลศรี ธีราช. (2545). “แหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาหลักสูตร ในตำบลดงมหาวัน กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย”. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แนวทางของสถานศึกษาต่อการพัฒนาเด็ก. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.poonyarit.com/?p=163> สืบค้น 24 ตุลาคม 2553.
- บุญคิด วัชรศาสตร์. (2538). คนเมือง..ผู้กำเมือง. เชียงใหม่: ชาราทองการพิมพ์.
- บุญศรี รัตน์ง. (2554, กรกฎาคม 2). สัมภาษณ์.
- ปรีชญา เวสารัชช และ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2547). ผ่าทางตันปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ประพัฒน์ วรทรัพย์. (2544). แหล่งการเรียนรู้แบบบูรณาการในพื้นที่โดยรอบโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักผู้ตรวจราชการ.
- ประเวศ วะสี. (2550). ระบบการศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้. นนทบุรี: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- พนิจดา วีระชาติ. (2542). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- ไพรัช อรรถกามานนท์ และ มัทนา ไชควรวัดนกร. (2545). การส่งเสริมชุมชนและท้องถิ่นในการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- ภัครภรณ์ มานิตย์. (2550). “การจัดการแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนโป่งสา จังหวัดแม่ฮ่องสอน”. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รัตนา พรหมพิชัย. (2542). เข้าแดน ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ (เล่ม 2, หน้า 812).

กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.

รุ่ง แก้วแดง. ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2541.

ลีทโซว์, แนนซี. (2542). การสร้างวินัยในชั้นปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ.

วัฒนา ปุณฺณฤทธิ. (2553). การศึกษาสภาพงานวิจัยด้านการศึกษาปฐมวัย. รายงานการวิจัย.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

_____. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่เน้นสาระท้องถิ่น. รายงานการวิจัย.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2552.

_____. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยศึกษา. (2549). รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ:

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

วัตร สุขใจ. (2551). “การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานวิชาการของโรงเรียนบ้านยางครก อำเภอ
อมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศวีวรรณ โลหะกิจ. ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการ
จัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เขตตำบลบ้านต๋อม จังหวัดพะเยา. รายงานการวิจัย.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. 2553.

สายสุนีย์ หมอดู. (2549). “การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้เรื่อง ของเล่นพื้นบ้าน”.

วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สิริกกร ไชยมา. (2546). เพลงเด็กท้องถิ่นล้านนา. แพร่: แพร่ไทยอุตสาหกรรมพิมพ์.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2550). บทบาทของสถาบันการศึกษาต่อการพัฒนาจิตใจ. นนทบุรี: โรงพิมพ์
และทำปกเจริญผล.

โสมนัส ทองงาม. (2546). “แนวทางการบริหารบุคลากรครูของโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542, แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://school.obec.go.th/bankudchiangmee/vicakan3.htm> สืบค้น 27 กรกฎาคม 2554.

อัจฉรา วรหาญ. (2550). “การจัดการโครงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนวัดปางเดิม
อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อินทรา หิรัญสาย. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. วารสารวิชาการ, (10).

อุไรวรรณ บุญอรพิภิญโญ. (2544). “การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลพบุรี”. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ศึกษา

แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อการวิจัยเรื่อง การใช้และบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
เพื่อส่งเสริมพัฒนาการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลวิริยา จังหวัดเชียงใหม่

ผู้สัมภาษณ์ ..... วันที่.....

ผู้ให้สัมภาษณ์..... ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ .....
2. อายุ ..... ปี
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด .....
4. ประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียน ..... ปี

ตอนที่ 2 การใช้และการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนอนุบาลวิริยา
ในปัจจุบันเป็นอย่างไร (มีการดำเนินการต่อเนื่องจากอดีต มีการปรับปรุง หรือพัฒนาอยู่
ตลอดหรือไม่ ผู้รับผิชอบๆ มีความรู้ ประสบการณ์ และคุณสมบัติอื่น ๆ เหมาะสม
หรือไม่)

.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนมีอะไรบ้าง
(ปราชญ์ท้องถิ่นมีคุณสมบัติเหมาะสมหรือไม่, มีการถ่ายทอดให้กับครูในโรงเรียน
หรือไม่ ผู้เรียนประสบผลสัมฤทธิ์หรือไม่, มีวัสดุ อุปกรณ์ หรือสื่อ ในการเรียนรู้
ที่เหมาะสมและเพียงพอหรือไม่)

.....
.....
.....

วิธีแก้ไข ทำอย่างไร ?

แบบสังเกตสภาพการใช้และบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ของผู้บริหารและครูผู้สอน เพื่อการวิจัยเรื่องการใช้และบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลวีรยา จังหวัดเชียงใหม่

ผู้สังเกต ..... วันที่.....
ผู้ถูกสังเกต ..... ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ถูกสังเกต

- 1. เพศ .....
- 2. อายุ ..... ปี
- 3. วุฒิการศึกษาสูงสุด .....
- 4. ประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียน ..... ปี

ตอนที่ 2 สภาพการใช้และบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีลักษณะอย่างไร ?

(ปราชญ์ท้องถิ่น, แหล่งเรียนรู้ และครูผู้สอน มีความเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสภาพ
ที่เป็นจริงหรือไม่ อย่างไร, มีการวางแผนการใช้และบริหารจัดการที่เหมาะสมหรือไม่
มีการสรุปข้อดี ข้อเสีย และปรับปรุงพัฒนาหรือไม่, มีการนำหลักการบริหาร PDCA
มาใช้หรือไม่)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ข

ระเบียบวาระการประชุมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตรก่อนประถมศึกษา และประวัติผู้เขียน

ระเบียบวาระการประชุมเชิงปฏิบัติการ
การใช้และบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
เพื่อส่งเสริมพัฒนาการนักเรียน ของโรงเรียนอนุบาลวีรยา จังหวัดเชียงใหม่
วันเสาร์ที่ 20 สิงหาคม 2554 เวลา 9.00 น. – 12.00 น.
ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลวีรยา

ระเบียบวาระที่ 1	เรื่องที่ประธานจะแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ระเบียบวาระที่ 2	รับรองรายงานการประชุม
ระเบียบวาระที่ 3	เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่แล้ว
ระเบียบวาระที่ 4	เรื่องเสนอเพื่อทราบ
ระเบียบวาระที่ 5	เรื่องเสนอเพื่อให้ความเห็นชอบ
ระเบียบวาระที่ 6	เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)
-

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
การใช้และบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
เพื่อส่งเสริมพัฒนาการนักเรียน ของโรงเรียนอนุบาลวีรยา จังหวัดเชียงใหม่
วันเสาร์ที่ 20 สิงหาคม 2554 เวลา 9.00 น. – 12.00 น.
ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลวีรยา

รายชื่อกรรมการผู้เข้าประชุม

1. อาจารย์โสมนัส ทองงาม	ผู้อำนวยการ/ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอนุบาลวีรยา
2. อาจารย์พิมพ์พรณ ทองงาม	ผู้จัดการ โรงเรียนอนุบาลวีรยา
3. พันตำรวจโทสุพล พุ่มลเจริญ	ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลวีรยา
4. อาจารย์บุญศรี รัตนัง	ปราชญ์ท้องถิ่น ศิลปินเพลงล้านนา
5. อาจารย์เจตีสว นิลม่วง	ปราชญ์ท้องถิ่น ศิลปินเครื่องปั้นดินเผา ศิลปะล้านนา
6. อาจารย์คำอ้าย เดชดวงดา	ปราชญ์ท้องถิ่น ศิลปินด้านการแกะสลักไม้
7. นางสิริพร แสงไชย	นักวิชาการศึกษานักงานวัฒนธรรม อำเภอสันทราย
8. นางสาวจรรยาจรูญ ยอดศรี	ศึกษานิเทศก์ด้านวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2
9. อาจารย์สุนทร เกตุอินทร์	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวีรยา
10. อาจารย์ปิยวรรณ พันธุ	ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนอนุบาลวีรยา

เริ่มประชุม เวลา 09.00 น.

เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิมาครบองค์ประชุม นายโสมนัส ทองงาม ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวีรยา เป็นประธานในที่ประชุม ได้กล่าวเปิดการประชุม แนะนำผู้เข้าร่วมประชุม และดำเนินการประชุม ตามระเบียบวาระการประชุม ดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานจะแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

เนื่องจากโรงเรียนอนุบาลวีรยาได้มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างคุ้มค่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กและท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และ

ชุมชน ได้มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นำภูมิปัญญาท้องถิ่นของอำเภอสันทรายมาปรับใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เชื่อมโยง การเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา ควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ให้กับผู้เรียน โดยการศึกษาแนวทางการใช้และการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ของโรงเรียนอนุบาลวีรยา

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุม

-

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่องจากการประชุม

-

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเสนอเพื่อทราบ

จากการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมโลก ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจาก การกระทำของมนุษย์ เด็กปฐมวัยต้องอยู่ในสังคมแห่งการแปรปรวนนี้ วิถีชีวิตที่ดั่งงามในอดีตค่อย ๆ ลดลง เด็กจะต้องเผชิญกับโลกที่มีสภาวะยากลำบากยิ่งขึ้นต่อไป

ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2546 โรงเรียนอนุบาลวีรยา ได้เคยมีการเรียนการสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้แก่นักเรียน ชื่อโครงการ “เส้นทางข้าว” โดยมีการนำนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 เรียนรู้ถึงที่มาของ ข้าวและขั้นตอนของการทำนา นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และต่อยอดไปถึงการนำข้าว ไปประกอบ อาหาร แต่ในปีต่อมาโครงการไม่ได้ดำเนินการต่อ เนื่องจากความไม่พร้อมทางด้านสถานที่

ดังนั้นในฐานะประชาชนคนไทย และฐานะของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนระดับ ก่อนประถมศึกษา อันเป็นวัยแรกเริ่มที่มีความสำคัญยิ่ง ในการปลูกฝังและพัฒนาให้เติบโตเป็น ผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ จึงควรมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เหมาะสม และ ส่งเสริมต่อพัฒนาการของเด็กโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและพอประมาณ จึงสนใจที่จะศึกษาภูมิ ปัญญาท้องถิ่นของอำเภอสันทราย เพื่อนำไปต่อยอดความคิดเป็นแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการนักเรียน โรงเรียนอนุบาลวิริยา จะบริหารจัดการอย่างไรให้เหมาะสมกับวัยและส่งเสริมพัฒนาการนักเรียนได้มากที่สุด และการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรมีวิธีการอย่างไรเพื่อให้ดำเนินไปได้อย่างเป็นพลวัต โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นของอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่มาใช้

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา / ให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติ

จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ข้อมูลจากคลังวัฒนธรรม) ของอำเภอสันทราย โดยเน้น 3 ด้าน ซึ่งได้นำมาเป็นพันธกิจของโรงเรียนอนุบาลวิริยา

1. ด้านการละเล่นพื้นบ้าน
2. ด้านภาษาและวรรณกรรม
3. ด้านการแต่งกาย

มติที่ประชุม ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งสามด้านมีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของอำเภอสันทรายทั้งสามด้านมาปรับใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนและสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่นักเรียน ทั้งนี้ครูฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนจะต้องศึกษาและจัดทำรายละเอียดข้อมูลในการศึกษาหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลาง และจัดทำข้อมูลสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วนำไปจัดทำแผนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียน โดยมีชุมชนและปราชญ์ท้องถิ่นเป็นผู้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือ

ที่ประชุมมีมติเสนอภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม คือ

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแกะสลักไม้ และงานปั้นดิน โดยปราชญ์ท้องถิ่นจะอนุเคราะห์มาสาธิตกิจกรรมและให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียนด้วยตนเอง ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์
2. ควรจัดทัศนศึกษาด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในอำเภอสันทราย เพื่อเสริมสร้างความรู้และสร้างประสบการณ์ให้แก่นักเรียน เพื่อจะได้เข้าถึงแหล่งที่มาและวิธีการผลิตอย่างใกล้ชิด

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

มติที่ประชุม ไม่มี

เลิกประชุมเวลา 12.10 น.

ลงชื่อ ..... ประธานในที่ประชุม

(นายโสมนัส ทองงาม)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลวีรยา

ลงชื่อ .....

(นางสาวปิยวรรณ พันธุ)

เลขานุการ/กรรมการ

ลงชื่อ ..... ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นางสาววัลยา ทองงาม)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

หลักสูตรก่อนประถมศึกษา แรกเกิด - 1 ปี

หลักการ

เด็กแรกเกิดถึง 1 ปี มีความต้องการและมีลักษณะที่ต้องการให้การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเป็นพิเศษ เพื่อปกป้องระดับประคองให้อยู่รอดปลอดภัย มีพัฒนาการสมวัยทุกด้านตามหลักการดังนี้

1. เด็กต้องการความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัย และความมั่นคง
2. พัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทุกด้าน ฉะนั้นควรส่งเสริมพัฒนาการอย่างรอบด้านและให้เหมาะสมตามวัยอย่างสมบูรณ์
3. เด็กต้องฟังพ่อกับแม่เมื่อเกิดความต้องการขั้นพื้นฐาน และต้องการผู้ฝึกหัดเพื่อมีวิถีชีวิตที่เหมาะสม
4. เด็กวัยนี้ไม่สามารถเผชิญกับความไม่สบายกายและใจ รวมทั้งความเครียดได้
5. การเลี้ยงดูและการเรียนรู้ควรให้เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้เด็กแรกเกิดถึง 1 ปี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะตามวัย ดังต่อไปนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1. มีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย
2. มีความสามารถในการใช้วิญญะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน
3. มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส อารมณ์มั่นคง สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้
4. มีความเข้าใจและสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้เหมาะสมตามวัย

คุณลักษณะตามวัย

เดือนแรกของชีวิต เป็นเดือนแห่งการจัดระบบชีวิตประจำวันและชีวิตครอบครัวเป็นครั้งแรก การกินการนอน ยังไม่เป็นระบบ จะกินกลางวัน 5 - 6 ครั้ง กลางคืน 2 ครั้ง ถ่ายวันละประมาณ 3 - 4 ครั้ง โดยมีพัฒนาการด้านร่างกาย ดังนี้ เมื่อนอนคว่ำจะหันหน้าไปข้าง ๆ ได้ ยกศีรษะได้เล็กน้อย แต่จะทำได้เพียงครู่เดียว และเมื่อนอนหงาย พลิกตัวตะแคงข้างได้ ดึงให้ลูกนั่ง สามารถยกศีรษะให้ตั้งตรงกับแนวสันหลังได้ เด็กจะชอบเอากำปั้นเข้าปาก รวมถึงจ้องมองได้ และมองเห็นในระยะห่าง 8 - 12 นิ้ว

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม เด็กจะเงิบเสียงหรือยิ้มเมื่อเห็นหน้าคน หรือเมื่อใครมาอุ้ม จำเสียงแม่ได้ ยิ้ม สบตาได้ ร้องไห้เมื่อต้องการความช่วยเหลือ และมีปฏิกิริยาท่าทางพอใจเมื่อรู้สึกสบาย

พัฒนาการด้านสติปัญญา เด็กจะชอบทำเสียงในคอ และส่งเสียงโต้ตอบเมื่อได้ยินเสียงคน
เดือนที่ 2 เด็กเริ่มเดินโตและปรับตัวเข้ากับโลกใหม่ เด็กจะยิ้มแฉ่ง มีน้ำหนักขึ้นประมาณ
1 กิโลกรัมต่อเดือน กลางวันนอน 2 – 4 ครั้ง ตื่นนานขึ้นถ้ามีคนมาเล่นด้วย ชอบอาบน้ำ ถ่าย 2 ครั้ง
หลังกินนม

พัฒนาการด้านร่างกาย เด็กเริ่มชันคอได้ 45 องศา ถ้าจับนั่ง จะตั้งศีรษะตรงได้บ้างแต่ยัง
โงกงอกอยู่เริ่มคว้าสิ่งของ และจับถือของได้นาน 2 – 3 นาที มองตามสิ่งของที่เคลื่อนที่จากซ้าย
ไปขวา หรือขวาไปซ้ายผ่านกึ่งกลาง

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม เด็กชอบมองหน้าคนมากกว่าสิ่งของ มีปฏิริยา
โต้ตอบด้วยการเคลื่อนไหวร่างกาย ชอบคลุกนิ้วเพื่อความสบายใจ ยิ้มให้คน ชอบให้มีใครเล่นด้วย
พัฒนาการด้านสติปัญญา จะหันหาเสียง ทำเสียงในคอมากขึ้น และเมื่อหัวหรือเจ็บจะใช้เสียงร้อง
ที่ต่างกัน

เดือนที่ 3 เด็กพร้อมจะเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการกระตุ้นพัฒนาการ เด็กจะกิน
นอนเป็นเวลาขึ้น กลางวัน เข้านอน 2 ครั้ง บ่ายอีก 2 ครั้ง กลางคืนนอนนาน 10 ชั่วโมง

พัฒนาการด้านร่างกายนั้นนอนคว่ำจะชันคอได้ หากจับยืน สามารถเหยียดขาขึ้นพื้นได้
ยกแขนขาได้บ้าง พยายามเอื้อมมือหยิบของ ตีของ คว้าของ ด้วยมือทั้งสองแล้วดึง คลุกนิ้วหรือคลุกนม
ในขณะที่ตามองอย่างอื่นได้ มองและหันหน้าตามของที่เคลื่อนไหว

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม รู้จักรอคอยมีอนม จำหน้าคนในครอบครัวได้ เจริญ
เสียงเมื่อเห็นหน้าคน ยิ้มแฉ่ง ร้องไห้เพื่อบอกความต้องการ แสดงอารมณ์ความต้องการทางสีหน้า
ไม่พอใจ จะร้องไห้ถ้าถูกปล่อยให้อยู่คนเดียว พัฒนาการด้านสติปัญญา ส่งเสียงอ้ออาตอบรับเสียง
ที่ได้ยิน ส่งเสียงเออ ๆ อ่า ๆ เพื่อคุยกับคนรอบข้างนานถึง 20 นาที

เดือนที่ 4 เริ่มควบคุมกล้ามเนื้อร่างกายได้ดี เด็กจะมีกิริยาอาการที่เป็นไปตามความตั้งใจ
และมีความนุ่มนวลขึ้น เด็กพร้อมจะกินอาหารอื่นเพิ่มขึ้นจากนมแม่ สนใจการกินมากขึ้น รู้ว่าจะได้
กินอาหารจากการมองเห็นหรือได้ยินเสียงเตรียมอาหาร ชอบอาบน้ำ เตะ ตีน้ำเวลาอาบน้ำ

พัฒนาการด้านร่างกาย ยกศีรษะตั้งตรง ชันคอได้ 90 องศา หมุนคอไปยังทิศต่าง ๆ ได้
เริ่มหัดพลิกตัวนั่งพิงได้ชั่วคราว และชอบให้จับนั่ง ชอบยกขาถีบ หากจับยืนจะใช้เท้ายันพื้นได้
มองเห็นได้ไกลมากขึ้น มองซ้าย ขวา บน ล่าง มองตามวัตถุที่เคลื่อนไหว ชอบเล่นมือ ใช้มือได้
มากขึ้น อาจจับของด้วยนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือได้

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมนั้น ชอบหัวเราะเสียงดัง หุคฟังเวลาคนพูดด้วย ยิ้ม หรือดีใจ เมื่อมีใครมาเล่นด้วย ส่งเสียงเป็นการแสดงอารมณ์ต่าง ๆ สนใจมองและยิ้มให้ตัวเอง ในกระຈก สนใจของเล่น ชอบเล่น จำหน้าแม่และคนคุ้นเคยได้ รวมถึงเริ่มกลัวคนแปลกหน้า

พัฒนาการด้านสติปัญญา ส่งเสียงอ้อแอ้ได้ตอบ สูง ๆ ต่ำ ๆ สามารถหุคฟังเสียงดนตรี ชอบเล่นน้ำลาย และส่งเสียงคล้ายเสียงพูด

เดือนที่ 5 เด็กจะทำความรู้จักกับโลก ในขั้นต้นจะเรียนรู้ตัวเองควบคู่ไปกับการทดลอง ความสัมพันธ์และปฏิภรียาต่อสิ่งอื่น ๆ เช่น ดูนนิ้ว ชิมของเล่น ฯลฯ เวลาตื่นนอนก่อนข้างจะเป็น เวลา โดยเฉพาะตอน 6 โมงเช้า เหมือนเป็นนาฬิกาปลุก กลางคืนตื่นนอนหลายครั้ง

พัฒนาการด้านร่างกาย เริ่มนั่งได้แต่ต้องพิง นั่งได้นานขึ้น มั่นคงขึ้น ศีรษะตั้งตรงได้ นอนคว่ำยกศีรษะ และชันหน้าอกได้สูง ทำท่าคืบได้ เวลาหีบของใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ ย้ายของ จากมือหนึ่งไปอีกมือหนึ่งได้ เขย่าของได้ มองตามสิ่งที่ผ่านไปเร็ว ๆ ได้ สายตาประสานกับมือ ได้ คืบขึ้น

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม แยกหน้าพ่อแม่จากคนแปลกหน้าได้ แสดง ความโกรธ และรู้สึกกลัว ยิ้มให้คนอื่นได้ รู้จักแสดงปฏิภรียาต่อต้าน และชอบส่งเสียงเรียกร้อง ความสนใจ พัฒนาการด้านสติปัญญา ชอบจ้องมองปากคน ส่งเสียงตามเมื่อได้ยินเสียงพูด เข้าใจ ชื่อคน และสิ่งของ

เดือนที่ 6 เด็กนั่งได้ เริ่มคืบนมจกด้วยได้ อยาจะหีบจับอาหารเอง นอนหลับได้ตลอดคืน รวมเวลานอน 12 ชั่วโมง ใน 24 ชั่วโมง

พัฒนาการด้านร่างกาย สามารถคว้าและหยายเองได้ ใช้แขนยกตัวพ้นพื้น และพุงศีรษะ ให้ตั้งตรงได้ หันหน้าเอี้ยวตัวไปมาได้ คืบไปข้างหน้าและข้างหลังได้ นั่งได้เองชั่วคราว หากจับยืน สามารถทิ้งน้ำหนักตัวลงที่เท้าได้ มือจับถือของได้ ยักย้ายของจากมือหนึ่งไปยังอีกมือหนึ่งได้ และคว่ำหีบของได้ทันที

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม หันหน้ามาหาเมื่อได้ยินเสียงเรียกชื่อคน ชอบเล่น กับคน ร้องเรียกพ่อแม่เมื่อต้องการความช่วยเหลือ ชอบมองสำรวจสิ่งของ หุคร้องได้ เมื่อได้ยิน เสียงเพลง พัฒนาการด้านสติปัญญา ทำเสียงได้หลายเสียง ส่งเสียงเพื่อบอกอารมณ์ คุยมากขึ้น เมื่อมีใครมาพูดได้ตอบด้วย

เดือนที่ 7 เริ่มชนเพราะเด็กเรียนรู้การเข้าไปหาสิ่งที่ต้องการแต่การเรียนรู้เป็นประสบการณ์ใหม่และต้องการฝึกฝน เด็กจึงมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ด้วยความอยากรู้จักโลกนี้ให้มากที่สุด เด็กเริ่มใช้นิ้วหยิบอาหารเข้าปาก ถือช้อนหรือถ้วยเล่น ชอบกินข้าวเอง

พัฒนาการทางด้านร่างกาย สามารถประคองศีรษะได้ เวลาดึงขึ้นจะลุกขึ้นยืนได้ เกาะดึงตัวเองขึ้นได้ ยกตัวในท่าคลานได้ นั่งได้นานขึ้น นั่งเล่นของตนเองได้ ชอบจับของมากระทบกันด้วยมือทั้งสอง ใช้นิ้วหัวแม่มือ และนิ้วอื่นหยิบของได้

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ชอบสำรวจโดยการเอาของเข้าปาก เริ่มเลียนแบบท่าทาง ชอบเล่นกระจก กลัวคนแปลกหน้า ชัดขึ้นเมื่อถูกบังคับในสิ่งที่ไม่อยากทำ

พัฒนาการด้านสติปัญญา พยายามเลียนแบบเสียงต่าง ๆ ตั้งใจฟังเสียงตัวเองและเสียงคนอื่น เริ่มพูดคำที่มีความหมายใกล้ตัวได้ เช่น ปา แม่ ฯลฯ

เดือนที่ 8 เด็กจะสำรวจสิ่งของด้วยมือ อาจนอนหลับยากขึ้น โดยพัฒนาการด้านร่างกายนั้น จะคลานได้ หรืออาจจะคลานได้โดยมีมือหนึ่งถือของอยู่ ยืนโดยจับเครื่องเรือนเพื่อดึงตัวลุกขึ้น และใช้หลังพิงไว้ได้ชั่วคราว ลูกขึ้นนั่งเองจากท่าคลานได้ ใช้นิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง หยิบของได้ ถือของเล่นเขย่าได้ชั่วคราว

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ค้นหาของที่ซ่อนไว้โดยให้เห็นก่อนว่าเอาไปไว้ตรงนั้นได้ จำเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านมาได้ สามารถถือ สัมผัส และสำรวจสิ่งของที่ถืออยู่ รู้จักแยกแยะความแตกต่าง ชอบเลียนแบบกิริยาท่าทางของคน ดินแม่ กลัวคนแปลกหน้า ตะโกนเรียกร้อง ความสนใจ หากไม่ต้องการสิ่งใดจะผลัก หรือปีดออกไป สนใจการเล่นของเล่น

พัฒนาการด้านสติปัญญา ชอบเลียนเสียงต่าง ๆ ชอบคุยคนเดียว เริ่มจิบปากจิบคอ ทำเสียงซ้ำ ๆ เช่น มามา หม่าหม่า ฯลฯ

เดือนที่ 9 ถือว่าเป็นวัยตั้งไข่ล้ม ค้มไขกัก เด็กถือของกินเข้าปากเองได้ ค้มนมจากถ้วยที่มีมือจับได้ พัฒนาการด้านร่างกาย เด็กสามารถคลานได้คล่อง คลานขึ้นบันไดได้ นั่งตัวตรงได้ยืนช่วงสั้น ๆ ได้โดยใช้มือเกาะยึด และอาจยืนคนเดียวช่วงสั้น ๆ ได้ หรืออาจจะลุกขึ้นยืนเอง โดยไม่ต้องจับยึดเครื่องเรือน นั่งลงจากท่ายืนได้ เกาะเดินได้บ้าง หยิบของชิ้นเล็ก ๆ ด้วยนิ้วหัวแม่มือ และนิ้วชี้ ตบมือได้ ชอบใช้นิ้วแคะ แหย่รู สามารถมองตามของที่ตกจากมือได้ โบกมือ ตบมือได้ ต่อปลอกได้ 2 ชิ้น

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม เข้าใจท่าทางและสีหน้าคนอื่น เห็นคนอื่นเป็นคน แลกหน้า กลัวความสูง รู้จักเบี่ยงการกระตุ้นซ้ำ ๆ จำเกมที่เคยเล่นได้ เริ่มเรียกร้องความสนใจ เริ่มคือ ชอบแสดงความเป็นเจ้าของ ชอบให้คนตบมือ ชมเชย จะทำซ้ำถ้ารู้ว่ามีคนชอบ

พัฒนาการด้านสติปัญญา จะเข้าใจภาษามากขึ้น โดยทำตามคำสั่งง่าย ๆ ได้ แสดงอารมณ์ความต้องการ โดยใช้เสียง เปล่งเสียงเลียนคำพูด เช่น หม่า ๆ จำใจะ ฯลฯ

เดือนที่ 10 พัฒนาการด้านร่างกาย เด็กลุกขึ้นก้าวเดินได้ ถือด้วยตัวเอง รับประทานอาหารได้เอง อาจนอนหลับยาก สามารถยืนโดยมีอะไรพยุงไว้เล็กน้อย อาจจะถูกขยับยืนเองโดยเหยียดขาขึ้น และเอามือยันพื้นขึ้นมา ก้าวเดินได้แต่ต้องช่วยจับมือทั้งสองไว้ ชอบปีนขึ้นลงเก้าอี้ ถือของเด็ก ๆ ไว้ ในมือเดียวได้ ชอบทิ้งของจากมือ เลือกหยิบของเล่นได้ เริ่มชอบใช้มือข้างใดข้างหนึ่งชี้ตะแคงอวัยวะได้ ถือด้วยนมตัวเอง และหยิบทานเองได้

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ชอบเลียนแบบสีหน้า ท่าทาง เสียง และการแสดงออกของผู้ใหญ่ มีความรู้สึกชอบของเล่นชิ้นหนึ่งชิ้นใดเป็นพิเศษ และเริ่มแสดงความเป็นเพศหญิง เพศชาย

พัฒนาการด้านสติปัญญา รู้จักเชื่อมโยงคำพูดกับการกระทำ เช่น “ไม่” จะสั่นหัว “บ๊ายบาย” จะโบกมือ และชอบฟังคำซ้ำ ๆ

เดือนที่ 11 ช่วงวัยนี้มีลักษณะเป็นคนมีระเบียบแบบแผน และรู้จักความเหมาะสม โดยมีพัฒนาการด้านร่างกาย คือ สามารถยืนได้เองโดยลำพัง ลุกขึ้นได้โดยเหยียดขาขึ้น แล้วใช้มือยันและยกตัวขึ้นมา หรืออาจจะยืนโดยท่างอเข่า จากท่านั่งขัดสมาธิ อาจจะมีคนเดียวและ โบกมือ อาจจะมียืนพิงและก้มตัวลงมาได้ เวลาขึ้น อาจจะมีได้ตรง 90 องศา สามารถจับดินสอขีด ๆ เขียน ๆ ได้ เอาช้อนเข้าปากได้ ดึงถุงเท้าออกได้ เอาของใส่ถ้วยและหยิบออกได้

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ชอบมองรูปภาพอย่างสนใจ รู้จักเลียนแบบมากขึ้น และรู้ว่าเมื่อทำอะไรแล้ว อะไรจะตามมา ชอบสำรวจโดยใช้นิ้ว ดิคแม่มากขึ้น และเชื่อฟังคำสั่ง มีความรู้สึกผิดถ้าทำผิด

พัฒนาการด้านสติปัญญา เริ่มรู้จักความหมายของคำต่าง ๆ มากขึ้น โดยรู้ว่าคำต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์ของวัตถุนั้น ๆ เช่น ถ้าพูดว่า นก จะชี้ไปที่ท้องฟ้า และเริ่มพูดเป็นคำ ๆ ได้

เดือนที่ 12 เป็นวัยก้าวเดินไปสู่โลกกว้าง เด็กยืนยันจะกินเอง กินอาหารวันละ 3 มื้อ ใช้ช้อนตัวเอง อาจนอนหลับยาก ให้ความร่วมมือในการใส่เสื้อผ้า

พัฒนาการด้านร่างกาย สามารถลุกขึ้นยืนเองโดยการยืคองเข้า และดึงตัวขึ้นมาเองจากทำนั่งขัดสมาธิได้ ขณะเดินสามารถใช้มือทำอย่างอื่นได้ เช่น ถือของ โบกมือ คลานขึ้นลงบันไดได้ ย่อตัวลงนั่งได้ สามารถใช้มือพร้อมกันทั้งสองข้างทำงานคนละอย่างได้ ใช้นิ้วชี้สิ่งของได้ ถอดเสื้อผ้าง่าย ๆ ได้

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ชี้สิ่งของที่ต้องการได้ ให้ความร่วมมือเมื่อแต่งตัว จำเหตุการณ์ได้มาก และนานขึ้น ค้นหาของเล่นที่จำได้ว่าเคยอยู่ตรงนั้น ตรงนี้ แกะห่อของได้ แก้ปัญหาได้ กลัวคนแปลกหน้า และสถานที่แปลกๆ ใหม่ๆ รู้จักการปฏิเสธ ดิคบางคนเป็นพิเศษ

พัฒนาการด้านสติปัญญา พูดคำว่า “พ่อ” “แม่” ได้ชัดเจน และพูดเสียงอื่น ๆ ได้มากขึ้น

การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กแรกเกิด – 1 ปี

นอกจากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การกิน การนอนหลับพักผ่อน การออกกำลังกายแล้ว เด็กควรได้รับการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการอย่างรอบด้านดังนี้

ตาราง 3 การฝึกพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุ

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	ช่วงอายุเด็กที่จะได้รับการฝึก
ฝึกการใช้ สายตา	การรู้จักกับโลกผ่าน สายตา เด็กชอบดูของ สีสดๆ ลวดลายฉูดฉาด ชัดเจน และมีเสียง	จัดหาของที่มีสีสันสดใส และมีเสียง เวลาขยับ ถือห่างจากเด็ก 1 ฟุต ให้ เด็กได้สำรวจหรือเขว่นไว้เหนือที่ นอนเพื่อให้มองดูเอง	3 เดือนแรก
ฝึกการมองตาม	พัฒนาความสามารถ ในการจ้องมองตาม สิ่งของ	เลื่อนของเล่นให้เคลื่อนไหว เด็ก มองตามได้ ให้เลื่อนห่างตัว และ เคลื่อนที่เร็วขึ้น	2 – 4 เดือน
ฝึกการ เคลื่อนไหว รวมทั้งศีรษะ	การใช้สายตาพร้อม ควบคุมการเคลื่อนไหว ของศีรษะ กระตุ้น การรับรู้	จัดหาสิ่งต่างๆ เคลื่อนไหวให้เด็กดู เช่น กลิ้งลูกบอลผ่านหน้าหรือ ตั้งไม้บล็อกสูงแล้วกลิ้งลูกบอลชน หรือทำโมบาย คุณแม่ทำงาน ฯลฯ	2 – 6 เดือน
ฝึกการฟัง	เสียงมาจากไหน	- เขย่ากระดิ่ง - ขยำแผ่นกระดาษ - เล่นจ๊ะเอ๋ - เล่นถุงมือดนตรี	2 เดือนขึ้นไป
ฝึกการพักผ่อน อิริยาบถ	เด็กต้องการพักผ่อน เป็นครั้งคราว ความ ตื่นเต็นและการกระตุ้น ตลอดเวลา อาจนำไปสู่ ความตึงเครียดได้	ให้เด็กนั่งเงียบๆ เป็นครั้งคราว	0 – 1 ปี

ตาราง 3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	ช่วงอายุเด็กที่จะได้รับการฝึก
ฝึกสัมผัส	ประสบการณ์จากการสัมผัส จะช่วยพัฒนาความสามารถในการจำแนกสิ่งของ	หาของให้ลูบลำเล่น เช่น จับเสื้อผ้า สิ่งของรอบตัว ฯลฯ	0-6 เดือน
ฝึกการประสานงานของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ	การกระทำของเด็กมีผลกระทบต่อโลก เพื่อเรียนรู้เหตุและผล	<ul style="list-style-type: none"> - ผูกของเล่นไว้ เมื่อเด็กไปโดนจะเกิดการเคลื่อนไหว - หาเครื่องเล่นดนตรีให้เล่น เช่น เขย่ากริ่งกริ่ง - ใช้หมอน ไม้ ตีโต๊ะ - หยิบของแล้วทิ้งลงพื้น 	2 เดือนขึ้นไป
ฝึกการสื่อสารกับผู้อื่น	เด็กชอบเล่นจิกจี้ ช่วยให้เกิดความคิดได้ และมีส่วนร่วมในการเล่น	<ul style="list-style-type: none"> - จิกจี้ที่ท้อง แขน ขา คอ เอว เปลี่ยนไปเรื่อยๆ เด็กจะรอและคาดการณ์ว่าจะถูกจิกจี้ - คูยกับแม่ 	6 สัปดาห์ขึ้นไป
ฝึกการใช้ทักษะใหม่ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - เด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบ - ค้นหาลิขิตใหม่ๆ รอบตัว 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำท่าทางต่างๆ แบบง่ายๆ เช่น ยิ้ม แลบลิ้น ปองแก้ม เป่าลม ฯลฯ - แกะของขวัญ - หยิบของเข้าออกในลิ้นชัก - ลอดอุโมงค์กระดาษ - เล่นซ่อนหาของ ถ้าค้นพบต้องชมเชยเพื่อเสริมแรง - เล่นกับเด็กขณะดำเนินกิจวัตรประจำวัน 	1 เดือนขึ้นไป 8 เดือนขึ้นไป 9 เดือนขึ้นไป

แนวการจัดกิจกรรม

1. กิจกรรมควรจัดพร้อมๆ กันไปในเวลาเดียวกับการเลี้ยงดูประจำวัน
2. กิจกรรมที่จัดต้องคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ สื่อของเล่นที่จำเป็นของเด็กวัยนี้ ได้แก่ สื่อบุคคล พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก ฯลฯ
3. การพักผ่อนต้องมีเวลาให้เด็กได้พักผ่อนเพื่อลดความตึงเครียด ความเครียด ที่อาจเกิดขึ้น
4. กิจกรรมต่างๆ ที่จัดต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กทั้งต้องจัดให้เหมาะสมกับความสามารถ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการของเด็กแต่ละด้าน

หลักสูตรก่อนประถมศึกษา อายุ 1 – 3 ปี

หลักการ

เป็นการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กอายุ 1 – 3 ปี ทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ โดยจัดในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กรอบด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถตามลำดับขั้นของพัฒนาการต่างๆ อย่างสมบูรณ์ เต็มตามศักยภาพ โดยประสานความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้เด็กอายุ 1 – 3 ปี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีคุณลักษณะตามวัย ดังต่อไปนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1. มีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ เจริญเติบโตตามวัย มีพฤติกรรมอนามัยที่เหมาะสม
2. มีสุขภาพจิตดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความสุขและมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
3. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมตามวัย
4. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
5. มีความสามารถในการใช้ภาษาได้เหมาะสมตามวัย
6. มีความสนใจต่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

คุณลักษณะตามวัย

เด็กอายุ 1 – 2 ปี พัฒนาการด้านร่างกาย เริ่มมีพัฒนาทางการเคลื่อนไหวมากขึ้น โดยจะเริ่มคลานและเดินด้วยตนเองเมื่ออายุประมาณ 15 เดือน แต่การทรงตัวยังไม่ค่อยดีนัก เริ่มคลานถอยหลัง ลงบันได เริ่มใช้มือข้างที่ชำนาญ ขอบเปิดดูรูปภาพในหนังสือ และโยนลูกบอลได้

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม เริ่มต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เริ่มหัวเราะและกระโดดอย่างร่าเริง รู้จักส่องกระจกและยอมรับหน้าตาที่มองเห็น เริ่มมีพฤติกรรมการเล่นแบบ รู้จักการเป็นเจ้าของ และเริ่มเล่นกับคนอื่น แต่เป็นลักษณะต่างคนต่างเล่น

พัฒนาการด้านสติปัญญา แสดงความคิดและจินตนาการ จะเริ่มเปล่งเสียงหรือกล่าวคำพูดเกี่ยวกับการกระทำที่ทำอยู่ เริ่มพูด 1 2 3 แต่ไม่ใช่เพื่อการนับ เริ่มแยกสิ่งของออกจากกันและนำมารวมกันอีกที เริ่มจำชื่อวัตถุสิ่งของได้ และขีดเขียนเส้นบนกระดาษหรือพื้นทรายได้

เด็กอายุ 2 – 3 ปี พัฒนาการด้านร่างกาย สามารถเดินขึ้นลงบันไดได้เอง แต่ต้องวางขาทั้ง 2 ข้างบนขั้นบันไดเดียวกันก่อน วิ่งได้แต่ไม่สามารถหยุดได้ทันที หยิบของชิ้นเล็ก ๆ ได้ แต่หลุมมือง่าย หมุนลูกบิดเปิดประตูได้

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม รู้สึกกลัวตามสิ่งที่ผู้ใหญ่กลัว มีความรู้สึกที่ติดตนเอง ถ้ามีคนแสดงการยอมรับหรือชมเชย ฝึกรับเข้าห้องน้ำได้ พยายามช่วยเหลือตนเองในการแต่งตัว มีความเป็นตัวของตัวเอง และชอบจ้องเพื่อสำรวจคนอื่น

พัฒนาการด้านสติปัญญา มีช่วงความสนใจนานกับของบางอย่าง เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยการเลียนแบบผู้ใหญ่หรือเด็กคนอื่น ชอบดูหนังสือภาพ ชอบฟังบทกลอน นิทาน สนใจค้นคว้าสำรวจสิ่งต่าง ๆ ชอบเริ่มประโยคคำถามว่า “อะไร” ขีดเขียนเส้นต่าง ๆ ได้ แต่ไม่ชัดเจน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล

นางสาววัลยา ทองงาม

วัน เดือน ปีเกิด

28 มิถุนายน 2525

ประวัติการศึกษา

2537	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2540	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2543	สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประวัติการทำงาน

2544 - 2545	สถาปนิก บริษัทโปรเจ็คทีม จังหวัดเชียงใหม่
2545 - 2550	นักออกแบบ บริษัทเซรามิกอุตสาหกรรมไทยจำกัด (จังหวัดเชียงใหม่)
2550 - ปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายนโยบายและแผนฯ โรงเรียนอนุบาลวีรยา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

